

Розділ I. КАРТОГРАФІЧНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ

Україна – велика європейська країна, яка має мальовничу природу. Вас здивують своєю красою безмежні степи, ліси, Карпати і Кримські гори, блакитні озера та річки. Її просторами протікає Дніпро – найбільша річка нашої держави.

Синьо-жовтий прапор українців – це символ свободи й боротьби за незалежність.

Запрошуємо вас вирушити у подорож, щоб відчувти неповторну красу і велич нашої рідної землі!

Тема 1. УКРАЇНА НА КАРТАХ СВІТУ ТА ЄВРОПИ

§ 3. Чим особливе географічне положення України

Любіть Україну, як сонце, любіть, як вітер, і трави, і води.

Володимир Сосюра, український поет

- ▶ Поясніть, як ви розумієте слова В. Сосюри. За що ви любите Україну?
- ▶ Пригадайте, що таке фізико-географічне положення материка. Як його характеризують?
- ▶ Чому вивчення будь-якої території розпочинається з розгляду її географічного положення?

1. Чому вивчення країни розпочинають з географічного положення. У 7 класі ви вже описували географічне положення материків та океанів. Так само можна описати положення й інших географічних об'єктів. Це можуть бути країни, окремі регіони, природні комплекси материка тощо.

На замітку. *Географічне положення* – відношення будь-якого географічного об'єкта (природного або створеного людиною) на поверхні Землі щодо інших об'єктів, які мають на нього вплив.

Вивчення кожної країни розпочинається з характеристики її географічного положення.

 Доведіть, що характеристика географічного положення дуже важлива для вивчення країни.

Відповідно до класифікації за географічним положенням країни світу поділяють на групи (мал. 3.1).

 До якої групи за географічним положенням належить більшість країн світу? Користуючись мал. 3.1, визначте географічне положення України.

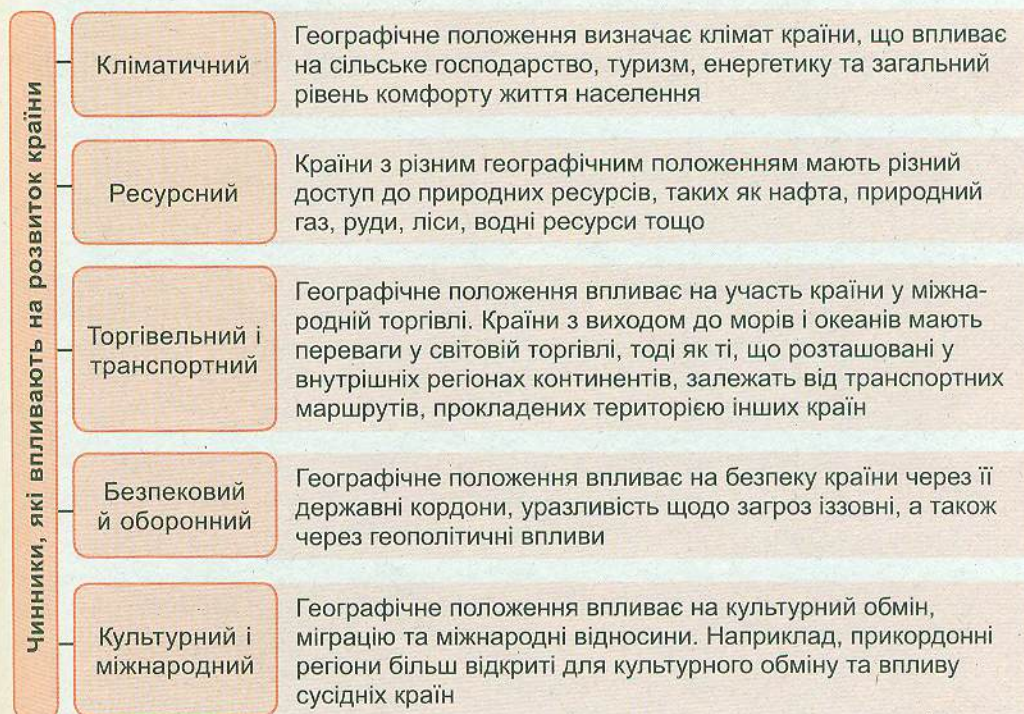
 Яке, на вашу думку, географічне положення є найбільш вигідним і сприятливим для країни? Наведіть аргументи й приклади.

Типи країн за географічним положенням

Мал. 3.1. Типи країн за географічним положенням

Географічне положення країни може мати великий вплив на її розвиток. На мал. 3.2 наведено найбільш вагомі чинники такого впливу.

Мал. 3.2. Чинники, які впливають на розвиток країни

Дослідіть у групах, як кожен із вказаних чинників (мал. 3.2.) впливає на економічний розвиток України. Як ці чинники позначаються на розвитку вашої області? Роль якого із них є найбільш визначальною для вашого регіону?

2. Які є види географічного положення. Країни світу мають різне географічне положення (мал. 3.3).

Фізико-географічне

Положення щодо великих природних об'єктів і явищ, які зумовлюють найважливіші особливості природи країни

Економіко-географічне

Положення щодо географічних об'єктів, які мають важливе господарське значення (джерел сировини та енергії, населених пунктів тощо)

Транспортно-географічне

Визначає особливості транспортних зв'язків з іншими країнами, а також сполученість різних регіонів країни

Політико-географічне

Положення щодо світових і регіональних країн-лідерів, військово-політичних блоків, центрів напруженості та конфліктів

Етнокультурне

Положення щодо ареалів розселення народів та головних осередків культури

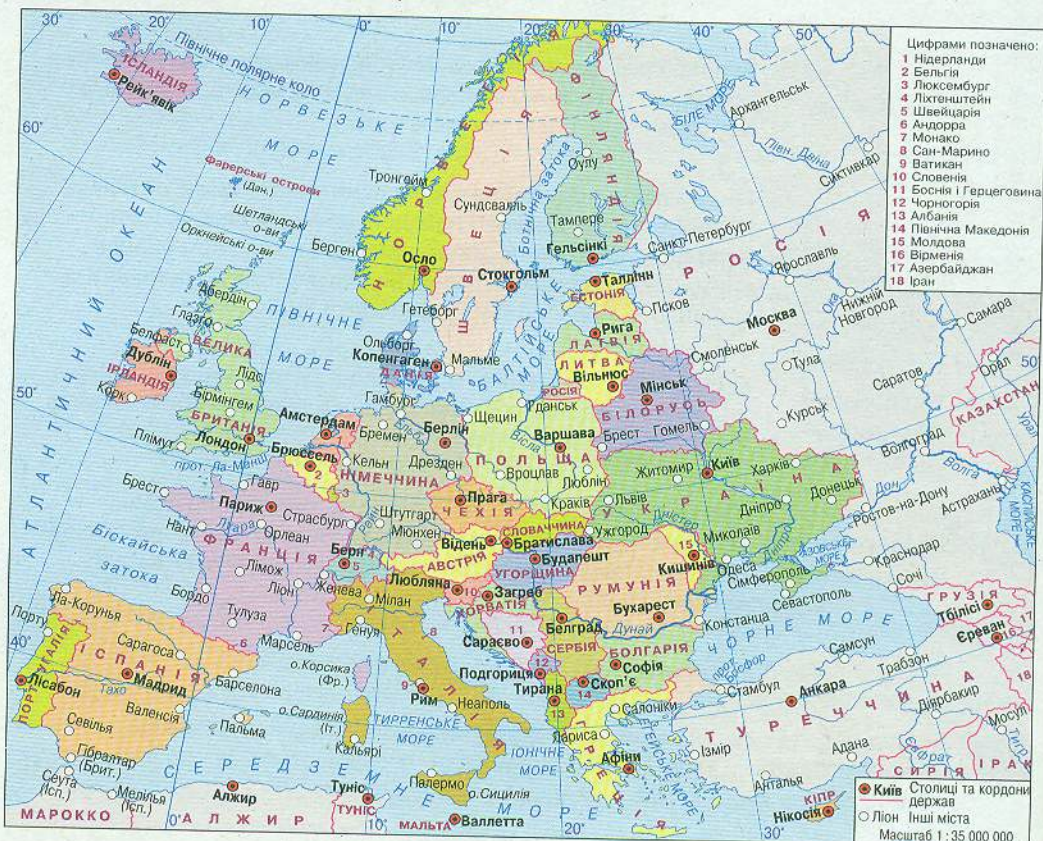
Еколого-географічне

Положення щодо регіонів і центрів забруднення навколишнього середовища

Мал. 3.3. Види географічного положення країни

Розгляньте мал. 3,3 і 3,4 та запропонуйте власну характеристику географічного положення України в Європі.

Мал. 3.4. Україна на карті Європи

Країни також класифікують за розміром території, кількістю населення, ступенем економічного розвитку тощо.

i Розгляньте інфографіку «Площа України у цифрах» (мал. 3.5). Порівняйте площу України та інших країн Європи (мал. 3.6). Накресліть у зошиті стовпчикову діаграму за наведеними даними. Зробіть висновок.

Мал. 3.5. Площа України у цифрах

Мал. 3.6. Площа найбільших країн Європи (тис. км²)

Територія сучасної України завжди містилася на перетині важливих транспортних шляхів. Одним з них був Великий шовковий шлях (загальна довжина – до 12 тис. км), що проіснував з II ст. до н. е. до XVI ст. і який забезпечував обмін матеріальними і духовними цінностями між цивілізаціями Сходу і Заходу. У 2013 р. було засновано Новий шовковий шлях для поєднання суходелом Китаю з Європою. Один із маршрутів також проходив вітчизняними теренами.

3. Як схарактеризувати фізико-географічне положення України. Характеристику фізико-географічного положення країни складають за певним планом.

План характеристики фізико-географічного положення країни

1. Розташування на материку.
2. Положення відносно градусної сітки (екватора, нульового меридіана тощо).
3. Крайні точки та їхні координати.
4. Розміщення відносно основних фізико-географічних об'єктів (океанів, морів, гірських систем, річок тощо).
5. Географічні пояси та природні зони.

Україна розташована у Східній Європі. Її територія розміщена у Північній та Східній півкулях між 44° та 52° пн. ш. та 22° і 40° сх. д. Наша держава має більшу протяжність зі сходу на захід, ніж з півночі на південь.